

# OBSAH

|                                                                                            |           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>ÚVOD .....</b>                                                                          | <b>8</b>  |
| <b>O předmětu zkoumání .....</b>                                                           | <b>9</b>  |
| <b>O použité metodě a technikách zkoumání .....</b>                                        | <b>12</b> |
| <b>O průběhu zkoumání, typologické reprezentativnosti<br/>a limitech zobecňování .....</b> | <b>16</b> |
| <b>O obsahu a sledu kapitol .....</b>                                                      | <b>21</b> |
| <b>Poděkování .....</b>                                                                    | <b>21</b> |
| <br><b>Kapitola 1</b>                                                                      |           |
| <b>IDEOLOGICKÉ PŘÍSTUPY K PROBLÉMU PROSTŘEDÍ .....</b>                                     | <b>24</b> |
| „Ideologie problému prostředí“ .....                                                       | 24        |
| „Technologický růst“, „ekologická modernizace“ a „hlubinná ekologie“ ...                   | 30        |
| Ideologie „technologického růstu“ .....                                                    | 32        |
| Ideologie „ekologické modernizace“ .....                                                   | 32        |
| „Hlubinná ekologie“ jako ideologie problému prostředí .....                                | 33        |
| <b>Vývoj vztahů mezi ideologiemi problému prostředí .....</b>                              | <b>35</b> |
| <br><b>Kapitola 2</b>                                                                      |           |
| <b>HODNOTY A CÍLE .....</b>                                                                | <b>41</b> |
| <b>O co má podle ideologií problémů prostředí usilovat společnost? .....</b>               | <b>41</b> |
| Cíle ideologie „technologického růstu“ .....                                               | 41        |
| Cíle ideologie „ekologické modernizace“ .....                                              | 43        |
| Ideologické cíle „hlubinné ekologie“ .....                                                 | 45        |
| Shrnutí .....                                                                              | 47        |
| <b>Jaké cíle orientují pohled lidí ze Šachty na problém prostředí? .....</b>               | <b>47</b> |
| Osobní hodnoty a celospolečenské cíle .....                                                | 47        |
| Hodnocení tempa těžby a způsobu využití těženého uhlí .....                                | 54        |
| <br><b>Kapitola 3</b>                                                                      |           |
| <b>POJETÍ PŘÍRODY .....</b>                                                                | <b>59</b> |
| <b>Pohledy ideologií problému prostředí na přírodu .....</b>                               | <b>59</b> |
| <b>Příroda očima lidí ze Šachty .....</b>                                                  | <b>60</b> |
| „Příroda“ a práce .....                                                                    | 60        |
| „Příroda“ ve volném čase .....                                                             | 69        |

## Kapitola 4

|                                                               |    |
|---------------------------------------------------------------|----|
| <b>POJETÍ PROSTŘEDÍ</b> .....                                 | 75 |
| <b>Společnost a příroda v představách o prostředí</b> .....   | 75 |
| Prostředí z hlediska ideologie „technologického růstu“ .....  | 75 |
| Prostředí z hlediska ideologie „ekologické modernizace“ ..... | 76 |
| Prostředí z hlediska „hlubinné ekologie“ .....                | 78 |
| Shrnutí .....                                                 | 78 |
| <b>„Prostředí“ z hlediska lidí ze Šachty</b> .....            | 79 |
| Prostředí „osobní přírody“ .....                              | 80 |
| Prostředí na pracovišti .....                                 | 81 |
| Prostředí ve městě .....                                      | 83 |
| Životní prostředí lidí ze Šachty .....                        | 91 |
| Životní prostředí jako průměrná veličina .....                | 92 |

## Kapitola 5

|                                                                                             |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>V ČEM SPOČÍVÁ PROBLÉM PROSTŘEDÍ</b> .....                                                | 95  |
| <b>Co je z hlediska ideologií problému prostředí problémem?</b> .....                       | 95  |
| Ideologie „technologického růstu“ a problémy s prostředím .....                             | 97  |
| Problém prostředí z hlediska ideologie „ekologické modernizace“ .....                       | 99  |
| Problém prostředí z hlediska „hlubinné ekologie“ .....                                      | 100 |
| Tři konstrukce „problému prostředí“ a jejich styčné body .....                              | 101 |
| <b>V čem podle lidí ze Šachty spočívá problém prostředí?</b> .....                          | 105 |
| Čím je prostředí problematické? .....                                                       | 105 |
| Znepokojují dotázané dopady stavu prostředí na člověka<br>nebo na život celé přírody? ..... | 111 |
| Problém prostředí z hlediska vstupů a výstupů činnosti lidí .....                           | 115 |
| Analytické a celostní pojetí problému prostředí .....                                       | 119 |

## Kapitola 6

|                                                                                  |     |
|----------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>ŘEŠENÍ PROBLÉMU PROSTŘEDÍ</b> .....                                           | 124 |
| <b>Ideologické přístupy k řešení problému prostředí</b> .....                    | 124 |
| Řešení problémů s prostředím a ideologie „technologického růstu“ .....           | 125 |
| Řešení problémů prostředí z hlediska ideologie<br>„ekologické modernizace“ ..... | 126 |
| Řešení problému prostředí z hlediska „hlubinné ekologie“ .....                   | 129 |
| Prostředí jako zdroj nejistoty a způsoby jejího zvládnutí .....                  | 130 |
| <b>Jak by problém prostředí řešili lidé ze Šachty?</b> .....                     | 132 |
| Regulace toku energie a látek mezi průmyslem a prostředím .....                  | 133 |
| Změny přístupu lidí k řešení problému prostředí .....                            | 136 |

## Kapitola 7

|                                                                                                   |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>ŘEŠENÍ PROBLÉMU PROSTŘEDÍ A ORGANIZACE ŠACHTY</b> .....                                        | 142 |
| <b>Ideologie problému prostředí a představy o organizaci společnosti</b> .....                    | 144 |
| Ideologie „technologického růstu“ a organizace společnosti .....                                  | 144 |
| Organizace společnosti a ideologie „ekologické modernizace“ .....                                 | 146 |
| „Hlubinná ekologie“ a organizace společnosti .....                                                | 148 |
| Mikrosociální organizace, kvalita životního prostředí a zachování<br>každodenních zvyklostí ..... | 152 |
| <b>Organizace Šachty očima jejich pracovníků</b> .....                                            | 153 |
| Organizace těžby .....                                                                            | 155 |
| Organizace zvládání vlivů těžby na životní prostředí .....                                        | 185 |

## Kapitola 8

|                                                                                              |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>KDO MÁ PROBLÉM PROSTŘEDÍ ŘEŠIT?</b> .....                                                 | 196 |
| <b>Kdo má podle jednotlivých ideologií problému prostředí<br/>tento problém řešit?</b> ..... | 198 |
| Subjekty řešení problému prostředí podle ideologie<br>„technologického růstu“ .....          | 198 |
| Subjekty řešení problému prostředí podle ideologie<br>„ekologické modernizace“ .....         | 200 |
| Subjekty řešení problému prostředí podle „hlubinné ekologie“ .....                           | 202 |
| <b>Co soudí lidé ze Šachty o své úloze v procesu řešení problému<br/>prostředí?</b> .....    | 204 |

## Kapitola 9

|                                                                                         |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>ODLIŠNÉ POHLEDY NA VZTAH TECHNOLOGIE A PROBLÉMU PROSTŘEDÍ</b> ....                   | 210 |
| <b>Technologie, 'všemocná', 'čistá' a 'místní'</b> .....                                | 211 |
| Technologie, populace a prostředí z hlediska ideologie<br>„technologického růstu“ ..... | 211 |
| Technologie, životní prostředí a ideologie „ekologické modernizace“ .....               | 215 |
| Technologie a přírodní prostředí v kontextu „hlubinné ekologie“ .....                   | 216 |
| <b>Lidé ze Šachty a technologická změna příznivá pro prostředí</b> .....                | 219 |
| K čemu by byla dobrá změna technologie? .....                                           | 220 |
| Hospodárné zacházení s energií a materiálem a technologie plnění<br>úkolů .....         | 222 |
| Recyklace .....                                                                         | 232 |
| Omezování dopadů na krajinu kolem Šachty .....                                          | 236 |
| <b>ZÁVĚR</b> .....                                                                      | 241 |
| <b>POUŽITÁ LITERATURA</b> .....                                                         | 247 |
| <b>JMENNÝ REJSTŘÍK</b> .....                                                            | 250 |
| <b>SUMMARY</b> .....                                                                    | 252 |